

gré več naprej. Menim, de je velika vročina, ki je 6. dan tega mesca nastopila, razširjenje gnjilobe privarovala. Vnéto, gujilo in nagnjito zernje se je posušilo; zato je pa drugo zernje, kar ga je na klasu še zdraviga bilo, od redivniga soka témveč živeža dobilo, in zdaj kar je predvčerajnim pohléven dež zemljo pomočil, se je zernje napélo, de práv vesélo iz klasja gléda, ki se je začelo k zemlji klanjati. Na bolj debelim zemljišu se komaj pozná, de je réži pred enim tédnam še tolika nevarnost protíla. Dež je prah rjovíne večidel iz klasja popral, odznotraj v luskah se sicer tam pa tam rúdeči prah najde, tode zerno se vidi, de bi bilo krepko in zdravo. Le na plitvi, kamniti zemlji rež puhla in gluha kviško molí; kjer je pa na debelo zemlje, bo lahko veséla žetev.

Vse drugo blagó na polji pa zmerej práv lepo stoji.

Slovenske národne šole na spodnjim štajarskim. *)

Veliko sim slísal grajati in čertiti neumnost Madžarov, pri kterih se je latinski jezik po latinsko razlagal in učil. Ako pa pomislim naše šole, se spomnim evan-geljske pripodobe od pèzdíra v očesu svojíga brata. Na Madžarskim so se še le od 2. latinske šole počemši vse znanosti po latinsko razlagale, dokler se je v šolah po deželi koliko toliko v narodnim jeziku poučevalo. Ko se je razum že nekoliko izobrazil, je učenec sploh v 14. létu nastopil dobo, da je mogel clo latinske komade ali kóse požirati. — Kakó se pa godí v spodnjim štajarskim (ne mnogo bolje tudi na Koroškim in Krajnskim)? Radi se sicer naši protivniki izpričavajo ali zgovarjajo s tem: latinski jezik je merteve, nemški pa živ. Pa kaj je na tem; ako je jezik nerazumljiv, naj si je staro-ali novoogerski? nerazumljiv je vsak, in duh vedno gladuje po primerjeni hrani ali živežu. Perva knjižica ¹⁾, ki jo sedemlétno dete v roke dobí, je na eni strani slovenska, na drugi nemška; dete se mora nar poprej nemških ali gotíških čerk učiti, ter se v čitanji ali branji nemške strani marljivo vadi. Kader otrok že vse iz glave dobro prerošati zna (česar pa gladko nič ne razume), sedaj se še le začena učiti latinskih ali slovenskih čerk. To se zgodi po priliki čez pol léta. Misliti bi bilo, da se bo maternimu jeziku ravno toliko časa dovolilo. Pa nikakor ne! Zakaj hitro se učitelj s tem potolaži: „To zamore (?!) otrok tudi sam storiti.“ — Po tem se detetu v roke da ravno také osnovan katekizem, in katehet, ki otroku pusti vérne nauke najbolje (po nemško) prerošati (da bi otroci kaj razuméli, in vérne resnice v sèrcu ohranili, tega večidel ni misliti), tak katehet se od gospoda tehanta práv čvrsto pohvali. —

*) Pričijoči sostavek je spisan v nemškém jeziku v nemškém letopisu léta 1843 »Jahrbücher für slavische Literatur, Kunst und Wissenschaft« doktorja J. P. Jordana slovanskiga profesorja. Verli domorodec gosp. Matija Majer so nas v svojem domorodnim spisu (13. list Novíc), ki je celó po mojim sèrcu, vživo zbudili, da smo poskusili pričijoči sostavek posloveniti, in v naših Novícáh ga razglasiti. Naj vsi Slovenci iz tega sostavka spoznajo, kakó silno je potrebno, da se naše slovenske šole v boljši stan postavijo; in kader bodo v resnici slovenske, samo potem bo mogoče (kar že zdavnej želimo!) ga sploh tudi v kan-elije vpeljati. Slavomir.

(Opomniti moramo, de pričijoči sostavek je pisan v létu 1843. Od tistiga časa se je čeravno ne veliko, vunder marsiktera reč poboljšala v slovenskih šolah, ne po ukazu postav, ampak po blagim duhu nekterih rodoljubih učencikov in duhovnov, ki so se iz lastniga nagiba v šolah tako obnašati začeli, kakor je dobro in potrebno. — Vredništvo.

*) Pri nas se pèrvencam ali elementarcam podá tablica, na kteri so samo nemške ali gotíške čerke, slovenskih pa ne!! Namesto da bi se dete učilo najpoprej slovenske čerke poznovati (kar bi práv in pametno bilo), se revežu gotíške čerke v glavo zabijajo!! Odreši nas zlega! Slavomir.

Računiti se otroci celó po nemško učijo; samo najmanjšim otrokam se dovoli po slovensko brojiti (štéti), kar se za veliko milost šteje. Nebom veliko zašel, ako térdim, da v celim Celjskim in Marburškim okrogu niso tri šole, v kterih bi otroci le edino besedo „multiplíciren“ v maternim jeziku izreči znali!! — Še hujsi je s slovnico (Sprachlehre). Kako sim zdihoval, ko vidim v slovenskih šolah ravno tisto nemško slovnico, ktero v Gradcu v šolah rabijo. Vodbe ali regule nemškiga jezika v ti slovnici so osnovane celó za Nemce. Ni izreči, kakó strašna muka in trud je za siromaško dete, (pa vender brez vse koristi ali hasna), ako se mora slovensko dete teh vodb ali postav po nemško učiti, kterih še nemški otrok ne razume. Ako nas hočete nemško učiti, práv je! hvaležni smo vam, pa le bolj pametno, ne také bedasto, in trud vaš se bo tudi z večim sadam poplačal. ¹⁾

Slovnica, kakor učitelji terdijo, bi mogla biti umoslovje za ljudstvo, to je, po slovnici naj se ljudstvo misliti uči; kje se ta namen doseže v naših šolah?! — Umni bravci sami naj sodijo, kakošni posledki iz takiga napačniga poučénja izvirajo, opomnim lé, da se razum in duh taciga otroka pokvariti mora. — Gledé pravopisa ni ne za las bolje. Bil sim pri mnogih šolskih skušnjah, pa ne enkrat, rečem ne enkrat se v slovenskim jeziku ne besedice ni pisalo. Ko taki otroci po takim napačnim petlétnim poučénji iz šole stopijo, so po besedah nekiga slovenskiga kmeta (kteriga sim poučil, kako koristne so šole za njegovo dete) „bolj bedasti, kakor poprej, preden so v šolo stopili.“ — Kolikrat sim slísal pritoževati se, da bivši šolarji še težakov ali delovcev si zapisati ne morejo. In ne more drugači biti; zakaj nemški jezik si prilastiti, je potreba najpoprej pametnejšiga poučénja, pametnejših knjig, potem bi ena ura toliko zdala, kolikor zdaj tri. — Zdaj se pa v téh brez tega kratkih urah nerazumljena, ptuja roba v glavo siloma zabija (da bi otrok od tega kaj razumel, česar se uči, tega ni misliti), in v teh kratkih urah se otrok nikakor nemore naučiti jezika brez vsih postav, kakoršni je nemški, tudi slovnica ni osnovana za mlade učence; verh tega otrok nima nikakoršne prilóžnosti, v tem jeziku se vaditi. Iz druge strani pa tak bivši šolar (ki je 4 ali 5 lét šole pohajal) še nikakoršne slovenske knjige pošteno brati ne zna, ako se ni po svoji lastni marljivosti tega naučil. Jeli to ni žalostno, ako bi otrok mogel bolje znati ali vediti, kaj je njemu koristno ali hasljivo, kakor pa vladarstvo?

(Dalje sledi.)

Slovensko društvo v Ljubljani.

Novo izvoljeno odborstvo slovenskiga društva se je 8. dan tega mesca pèrvikrat zbralo. Vodja društva, Dr. Bleiweis je sprejel gosp. odbornike s sledečim nagovorom:

„Gospodje! V veliko čast mi je, de me je slovenski zbor svojiga vodja izvolil, in z veseljem nastopim vodstvo domorodniga društva, kteriga namén je velike hvale vreden, in — z dobro vestjó se lahko reče — tako svét, de je dolžnost vsaciga rodoljuba, mu pristopiti. Ustava, ki so nam jo milostljivi Cesar dodelili, ga je opravičila in clo potrebniga storila.“

¹⁾ Čitanka (berilo) za drugošolce je vsa nemška, namesto da bi vsaj na eni strani slovenska bila. Vsaj je med Slovenci še kaka prebrisana glava, ki bi še čitanko (berilo) poslovenila; samo naj se ukaže!! — Ravno taka je tudi z evangeljem. Kolikokrat je naš vredni učitelj slovenskih evangeljev prosil, vsakokrat je naša Marburška kresijska gosposka nam nemških poslala. Vsaj se sv. evangeli v šolah ne bere zato, da bi se iz njega otroci nemščine učili; temuó naj evangeljske nauke v sèrcu ohranijo za svoje življenje in naj ga domá tudi svojim staršem bolj gladko berejo.

Slavomir.

goviga premoženja odvzeto; če bo dan za kako pravdo ali dedninsko ravnavo napovedan; če bojo neznani erbi zavoljo dednine vkup poklicani i. t. d. V téh zadevah se mora narediti sodbino oznanilo (Edikt), ktero se per kanceliji in tudi na hišah županov očitno nabije, de bi ga ljudje brali. Narejamo te razglase po postavah — tode v nemškem jeziku; nabijemo jih — tode nihče jih ne bere, samo muhe po njih skačejo. Beseda postave je sicer dopolnjena, ali namen postave se nikakor ne doseže.

Gospod Dr. Bleiweis so se unidan očitno jezili, de c. k. policija oznanila v Ljubljani le v nemškem jeziku nareja; — kaj bi še rekli, ako bi v kantonske kancelije prišli, ker so vse vse oznanila po nemško pisane!

Vse take oznanila se pa morajo tudi v deželni časopis natisniti dati. To se stori v Ljubljanskim nemškim časopisu, kteriga kmetje ne berejo. Postava je sicer spolnjena, ali namen nikakor dosežen ni. — Kako pa vender kmetje zvedo od takošnih zadév? Le sodbini služabniki, ki pri cerkvah kličejo, so oznanovavci vsih reči; kako pa ti služabniki včasih kvakajo, de še sami sebe ne umejo, vsak sam vé. — Ali bi ne bilo prav, ako bi se vse te dozdej popisane oznanila v domačem jeziku pisale in v slovenske časopise natisniti dajale? Menim de! —

Na dalje. Če je v kakim kraju kaj pokradeniga, pride nešrečnik v kancelijo, pové prigodbo in na tanjko mora popisati vse pokradene reči. To popisovanje kantonska gosposka v kresijo pošlje, de bo v tiskarnici natisnjeno — in potlej na vse druge kantone razdeljeno. Vsaka kantonska gosposka dobí več iztisov, jih razdelí med župane, de bi se pazilo, ako bi se kaka vkradena reč našla — ali kaj pomaga! Le ti nemški natisi se po kotih valjajo, nihče jih ne razume in zato se tudi malo kterikrat kakošna vkradena reč nazaj dobí. — Dostikrat se mora tudi oseba kakiga razbojnika, tatú, goljufa in drugih tudi vojaških pobegnjencov popisati, de se na-nje pazi. Le ti popisi so tudi nemški; razdelijo se med župane, ali nihče jih ne prebira. Kaj ne de bi bilo prav, ako bi se take popisovanja v domačem jeziku narejale?

Rekli bojo pa nekteri nemškutarji: kaj pa, če kako slovensko pismo, razglašenje i. t. d. pred vikši gosposko, kresijo ali poglavarstvo pride? Kaj le! Saj so naši deželni stanovi že sklenili, de bojo vsi uradniki, ki imajo z ljudstvom opraviti, v naši deželi slovenski jezik mogli razumeti, de bo vsakteri, ki bo kako službo doseči želel, v tem jeziku izpraševan. Ako vam bo pri tem spraševanju bolj resnica, kakor je bila dozdej v téh zadevah, se ni treba bati nič. — Ker je pa pri vikših gosposkah vender dosti gospodov, kteri slovenskiga jezika ne razumejo, bi lahko kdo vprašal, kako se bojo pa ti obnašali? Rekel sim že, de se moramo za visoko vradnijo nemškiga jezika držati — zatorej naj se vsi dopisi (Berichte) po nemško narejajo; če pa kak slovenski spisek vender le vmés pride, ne obupajte — saj vam ga kak drug po nemško razloži, de boste v zboru družih svetovavcev svoje opravila doversili.

Pri vsim dozdanjim besedovanju zavoljo našiga jezika me pa to le nar bolj tare, de imamo več domačih zopernikov, kakor ptujih protivnikov. Le naši ponemčani slovinci se práv šopirijo. Tode le eno bi jim zagodel — tako dolgo naj bi jim mesčniga plačila ne dajali, de bi svoj materni jezik gladko brali in pisali — oj kako bi se ga ročno lotili! — Nemški gospodje naj bi si pa nikar glav ne ubijali; saj bi svoje službe lahko po ti poti opravljali, kakor sim ravno razjasnil.

Ambrož.

Slovenske národne šole na spodnjim Štajarskim.

(Dalje.)

Po takim načinu mora slovenski naš narod vsaki dan bolj zaostati v znanostih in učenosti. Izobraženje

ali podučenje mora v domačem jeziku od znotraj izhajati, ako hočemo, da naj podučenje po sreči napreduje; vsako od zvonaj prismoljeno izobraženje mora le jalovo in ravno biti. — Ali morebiti v resnici mislite, nemšina je edinozveličavna? ¹⁾

Pogostoma se sliši govoriti: „Slovinci naj si sami pomagajo, pa preléni so in brez vsiga duha.“ Tako očitane ne zasluži odgovora. Tudi dobrih šolskih knjig nam zlo pomanjkuje; — in zakaj se za šolske darila ali premije ne dajejo naj boljši knjige, kakor v nemških šolah? —

Saj imamo pametno osnovanih knjig, postavim nemško slovnico (po slovensko), ktera je spisana v letu 1838; hvale vredno slovnico od Vódnika, ktere predmet je slovenski jezik. Pa te knjigi niste šolski knjigi. — S tem smo pa tudi že pokazali izvir ali vzrok, zakaj so naše narodne šole v tako slabim stanu. Vladarstvo sicer nekaj pomaga, pa, kakor smo zgorej rekli, to je premalo, zato pa ne zamore iz tega zaželeni sad ali korist izvesti. Še veliko manj pripomorejo pa deželski stanovi v téh rečéh, kér zevsema nemški za naše blagostanje in srečo celó nič ne skerbijo, marveč bi nas Slovence raji ponemčili. — Kako revno se pri nas učiteljske službe vmestujejo! Od prihodnjiga učitelja se terja vednost nemškiga jezika; zastran slovenske se dalje nič v misel ne vzame, kakor da je le na Slovenskim rojen. Po tem takim se le prepogostoma dogodi, da imajo pervence učiti taki ljudje, ki so sicer pervih 7 ali 9 lét svoje starosti na Slovenskim bili, po tem pa 10 ali še več lét na nemškem preživeli, in nemško se učili, brez da bi bili za slovensino kaj marali. Kako bodo taki učitelji jezika takó vajeni, kakor bi treba bilo? ²⁾ Učiliša za slovenski jezik v celi deželi nimamo, razun v Gradcu, za ktero smo stanovom prisérčno hvaležni. — Pa od učiteljskih pripravnikov ali prihodnjih učiteljev se ne terja samo, da so slovenski tečaj ali kurs izversili; ampak da so v slovensini dovelj podučeni. Početno podučenje je za ljudstvo silno imenitno in ima več posledkov za celo prihodnje učenje in življenje, kakor marsikteri misli. Ni se tedej čuditi, da se je nek častitljivi učitelj latinskih šol nam pritožil: mnogi izmed Slovencev so bistriga uma, pa so mlačni, za vse lepe znanosti leni. Napčno početno podučenje je tega krivo. ³⁾

(Konec sledi.)

Kaj delajo šolski gospodje po Štajarskim? ⁴⁾

Čitalo (bralo) se je v Graških novicah, de bojo šolski gospodje (šolmojštri) mnogoterih reči prosili. Že-

¹⁾ Še pri nas v naši šoli je bil pred nekimi léti učitelj, ki je svojim šolarjem oestro prepovedal slovensko govoriti, akoravno okoli in okoli šole slovensina živi! Tak mož je mučitelj pa ne učitelj! Slavomir.

²⁾ Tako postavim sim slišal pri neki šolski skušnji učenika prašati: »Kak se pukštabi notertalajo?« Slavomir.

³⁾ Zató po vsi pravici sedaj terjamo (kar smo že zdavnej vsi slovenski domorodci prisérčno želeli), ter našim poslanecam v živo naročimo, da se v imenu našiga slovenskiga naroda pri velikim zboru krepko poženejo: Naj se v latinskih šolah v Marburgu, Celji in drugod po slovenskih deželah brez vsiga odloga učiliša slovenskiga jezika in slovstva osnovalo, da bo slovenski jezik redni nauk (studium ordinarium) za vse učence skoz celi tečaj latinskih šol. Slavomir.

⁴⁾ Vredništvo je prejelo tudi od nekiga gosp. učitelja v ravno ti zadevi sostavek pod nadpisom: »Kaj je nekterim šolskim učiteljem v Marburški in Ptujski okolici v glave padlo?« — Kér je ta opomin edinih mislih z zgorej natisnjenim sostavkam, postavimo le njegove poslednje besede v Novice, ktere takolé govoré:

»Ne dajte se k temu razdeljenju šolstva in cerkveništvu, dragi bratje! Le osem in dvajst podpisov imate. — veliko število je pa še zadej, kterimu ta naredba ne gré

tako učeniga moža se je vsiga dobriga svésto nadjati, vender pa mora pri tem vsaka slovenska dežela tudi še svoje posebne potrebe in zadéve dobro prevdariti, kér vse se ne bo dalo povsod po enim kopitu izdelati. — Naj se za zdaj odlog da, de se šolske bukve spišejo. Kakošnih bukev pa je pred vsim drugim potreba? To se zdaj še ne more na tanjko razločiti, kér se ne vé kakošna bo šolska osnova; vender je toliko gotovo, de bo treba bukev v slovenšino segajočih za prve šole ali klase, za latinske, za modrovske ali modroslovske, in morebiti tudi katerih za bogoslovske šole; dalje za zdravilske, kupčijske šole, in ako se vesolj-niše napravi, še mnogo drugih.

Dokler pa bukev ni, naj bi slehern učenik ali učitelj v svoji učilnici za slovenšino po svoji moči in po posebnih potrebah in zadevah skerbel. Kjer je vnéma in marljivost, se veliko tudi brez bukev da storiti; in to je potrebno, kér se mora mladost precej začeti pripravljati, de ji ne bo vse novo, ko se bo po novi osnovi začelo učiti.

Koj v prvem oddélku perviga klasú bi se zamogli otroci slovenskiga branja v obojnim pravopisu privaditi, kér se temu pripravne bukvice za otroke že dobé, postavim: „Bukvice zoper terpinčenje živali s podobami“. Slovensko pisanje naj bi se ne odlašalo celo v drugi klas, ampak naj se pred nemškim, ali saj z nemškim vstrie začne, kér ga bo treba, ako se bo res slovenšina v pisarnice spravila. — V drugim oddélku perviga klasú, ko se že nemška slovnica po nekoliko jemlje priučevati, naj se vstrie tudi, saj tako imenovane tvarinske slovenske iména učé, de bodo otroci vedili, kako se pravi po slovensko, postavim: Geschlechtswort, Hauptwort, Beiwort, Fürwort i. t. d. Ravno to velja per imenih mér, časa, dalječine i. t. d. in sploh pri številništvu (rajtingah), postavim: Star ima 2 vana (4 mernike), vana 2 mernika, mernik dvé polovici, polovica dvé četertinci ali četertinki, četertnica štiri mére (firkelne), méra dva políča, políč dvé merci (maseljca). Po enaki poti se skozi vse štiri klase z malim trudam da mnogo storiti. Pomočki k tacimu nauku so učenikam slovenske šolske bukve, kolikor jih že je, zlasti po vsih stranéh koristne bukve „Blaže in Nežica“; tudi marsikteri spisi iz Drobline i. t. d. — V drugim in tretjim klasu se šolarji z nemškim vstrie lahko navadijo po nekoliko tudi slovensko iména sklanjati (abändern), glagole pregibati (abwandeln) i. t. d.; de se pravopisa in zloga privadijo, se utegne zaporedama slovensko, pa nemško narékama (diktando) pisati, in ložji in potrebníši reči, postavim: plačane liste (kvitíng), dolžne pisma, liste, i. t. d. iz zloga (Aufsätze) slovensko izdelovati. K nemškemu berilu se privzame lično in koristno „Berilo za male šole na kmetih“. Tudi predpisi (Vorschriften) naj bi poleg nemških tudi slovenski bili. — Kteri učenik bo tako delal, bo sebi in mladini koristil, kér se bo sam počasi slovenšine privadil, ter se mu po vpeljani novi osnovi ne bo treba nepretergama glave béliti, in bi vender morebiti še ne spolnil svoje dolžnosti. Ravno toliki prid bo za mladino, ki bo že v višjih šolah, de ji ne bo vse novo, kar se bodo v manjših šolah jeli učiti.

Tudi v latinskih šolah bi se dalo kej za slovenšino storiti, še predin bo novi réd vstavljen. V treh spodnjih šolah se mnogoteri zgledi in vaje namesti iz nemškiga v latinsko utegnejo predelovati, ali kterikrat kej slovensko narékati (diktirati), de naj se domá polatini. V treh zgornjih šolah pa se lahko že celi izdelki slovensko kterikrat pišejo, ali naj se dobri volji pustí, naj kdo svojo izdelavo slovensko ali nemško spiše. —

(Konec sledi.)

Slovenske národne šole na spodnjim Štajarskim.

(Konec.)

Je li v takih okoljnihá čudo, da je pri nas mnogo učiteljev, kateri še imén ali poglavk premenjati neznajo v tem jeziku, kateri je vunder vsih njegovih učen-cov materni jezik! Jez sicer poznam veči del učiteljev po naši deželi; pa samo za jedniga vé, ki se je slovenšine učil, in si je tudi prizadeval v svoji šoli pametnejši učiti. Pa zdaj je še on zavoljo mnogih neprilík, ki so mu jih delali, odstopil. — ¹⁾

Kako se pa v takih okoljnihá duhovništvo obnaša? Nezapleteno rečem: mnogo bolje! — Mladi bogoslovci so zavezani slovensko učiliše obiskovati, in že za tega voljo se bolje naučijo slovenšine; zraven tega tudi njih stan in mnoge druge okoljine jim dobrotljivo pripomaga k narodnemu djanstvomjanju. V tem obziru so mnogi vsiga poštovanja in hvale vredni možjé, ki se za narodnost svojiga ljudstva krepko zavzémajo. Že od nekoliko lét izhajajo iz duhovskiga seminíšča skorej sami iskreni Slovenci, ki še sedaj veselo izobražujejo svoj materni jezik. Ti gospodje so sicer večidel še mladi, in so tedaj samo podložni služabniki. Verh vsega tega jih še ni v prevelikim številu. Kako bi pa tudi drugači mogoče bilo? Večidel bogoslovcev se po učiliših izne-veri svojimu narodu. Zakaj akoravno prvih 10 lét na slovenskim prebivajo, preživijo sledečih 12 naj imenitnejih lét med Nemci, pri čisto nemškim učenji, kde se neporedkoma še očitno in javno njihov rod zaničuje, da se še mnogokrat svoje narodnosti sramovati začenjajo! ²⁾

Ako vse dozda rečeno na pretres vzamemo, lahko spoznamo, de namen naših (po iménu) slovenskih šol je, nas Slovence ponemčiti, in kér se pri nas ponemčenje natihamo godí, se tudi nihče proti temu ne pritožuje, kakor se pruski Poljaki in Slovaki na Vogerskim temu krepko protivijo. Vender v klub vsemu temu prizadevanju skoz celi ta čas (že do 70 lét), odkad nas šole namenujejo ponemčiti, se družiga nič ni opravilo, kakor da je naš narod néke malenkosti nemštva si prilastil, neke pokvarjene nemške besede in izreke (kletve) zgrabil, ter tó pa tam tudi nemško-francozke hlače oblekel. Na takóšín način ni nikakoršen dobiček nam prirastel, kakor da se naš narod ničesar naučil ni, in še sedaj na tisti stopnji izobraženosti stoji, na kateri je že zdavnej bil. — To je v resnici žalosten nasledek mnogoverstniga prizadevanja, in takó znamenitiga truda (in tolikih potroškov!) ³⁾

Joziپیچ.

Druga beséda,

napravljena od slovenskiga družtva v Ljubljanskim gledíšu 19. dan tega mesca.

(Konec.)

Druga polovica današnje besede se je začela s celo

¹⁾ Kako bi se naj hitreje povzdignilo učiteljsko seminíšče za slovenske učitelje, kakor je že v Zagrebu, naj nam kak slovenski domorodec naznani. Slavomir.

²⁾ Velik zadržek je tudi za slovenske bogoslovce, de morajo z nemškimi vred v jednim seminíšču živéti, ter zavoljo nemških se tudi Slovenci morajo vsih nauk po nemško učiti, kateri nauki bi po postavi in po pravici se mogli v narodnim jeziku razlagati (kakor pastirstvo, katehetika, metodika). Zató želimo in terjamo vsi Slovenci naše sekavske škofije, de se zjedínimo z lavantinsko škofijo, de se za nas posebno seminíšče napravi. Slavomir.

³⁾ Dolgo časa smo milo zdihovali mi Slovenci nad revnim stanjem naših narodnih slovenskih šol; pa oglasiti se nismo smeli: sedaj, sedaj nam je prisijalo zlato sonce, sedaj si pomagajmo, ki z drugimi narodi avstrijskimi jednaki tudi jednake pravice vživamo. Vi moji slovenski prijatli in preljubljeni poslaniki! ki bote v imenu našiga celiga naroda v Beču govorili, nikar ne pozabite naših narodnih šol! Zda se naj popravijo! Vživo se vselej spominjajte, de početne narodne šole so temelj ali podloga vsega blagostanja in sreče! Slavomir.